

РЕЦЕНЗІЯ

на навчальний посібник «Навчання в русі. Здоров'язбережувальні педагогічні технології для дошкільнят та учнів»

(О. Д. Дубогай, А. В. Цьось)

Інтегральним показником соціально-економічного й духовного розвитку суспільства є стан здоров'я нації. Як відомо, здоров'я людини формується в дитячому та підлітковому віці. На цей процес впливає багато чинників, зокрема генетичні, соціально-економічні та екологічні. Один із найважливіших – спосіб життя й, зокрема, належна фізична активність.

Розвиток дітей, їх оздоровлення, створення умов для раціонального режиму дня, правильного співвідношення фізичних і розумових навантажень здійснюються на основі здоров'язберігальної діяльності з урахуванням особистості дитини. Звідси – сутність фізичного виховання як діяльності, що зберігає й розвиває дитину, стимулює її індивідуальне різнобічне вдосконалення. Цей підхід спирається, передусім, на розкриття інтересів самої особистості дитини, потребу допомогти їй як індивідууму виявити свій потенціал, внутрішні резерви здоров'я та фізичного стану. Саме на такій концептуальній основі побудовано посібник «Навчання в русі. Здоров'язбережувальні педагогічні технології для дошкільнят та учнів».

У навчальному посібнику розкрито здоров'язберігальну дидактичну модель «навчання в русі». Під дидактичною моделлю «навчання в русі» автори видання розуміють комплекс методичних підходів, які під час занять фізичними вправами підпорядковані загальній меті освіти дітей, котра реалізовується послідовно, у динаміці розкриття змісту навчального матеріалу з опорою як на взаємозв'язок «дитина–мама (тато)», так і «учні–учитель», що загалом впливає на ефективність запам'ятовування дітьми нового навчального матеріалу. Модель «навчання в русі» сприяє створенню таких умов освітнього середовища, які стимулюють засвоєння нових знань у процесі впровадження освітньо-рухових технологій, сприяючи виникненню критичного моменту уроку та стимулюючи виникнення імпульсу для творчого мислення, спонукаючи учнів до виконання знайомих їм дій у новій послідовності.

Зміст навчального посібника складається із шести розділів, які логічно й комплексно висвітлюють обрану проблему.

У першому розділі «Засоби і технології збереження здоров'я матері та дитини в період вагітності жінки» подано рекомендації щодо здорового способу життя й раціональної рухової активності вагітної жінки як основи збереження здоров'я матері та дитини. Наголошено, що в українській народній педагогіці сформувалася система різноманітних заборон і пересторог, які чітко регламентували поведінку вагітної жінки. Усю сукупність пересторог та заборон умовно класифікують на три групи: психологічні, морально-етичні, оздоровчо-гігієнічні. До психологічних заборон належать ті, які оберігають вагітну жінку від сильних стресових ситуацій. Морально-етичні заборони пов'язувалися з нормами поведінки майбутньої матері. Оздоровчо-гігієнічні перестороги включали правила харчування, гігієни та рухової активності жінки.

Приклади рухової діяльності й гігієнічних заходів новонароджених і немовлят, а також вимоги до фізичної активності жінок у післяпологовий період подано в другому розділі «Здоров'язберезувальні технології для дітей раннього віку з використанням засобів етнопедагогіки». Зауважено, що важливе значення для стимулювання росту й розвитку дитячого організму мають потішки (словесно-рухові ігри дитини з пальчиками, ручками, ніжками) та забавлянки (маленькі віршики, пісні, казочки, що супроводжуються елементарними рухами).

Третій розділ «Технології формування здоров'я для дітей дошкільного віку» стосується обґрунтування комплексного використання оздоровчих засобів у дошкільному навчальному закладі й сім'ї. Досить системно подано різноманітні засоби фізичної та розумової активності дітей улітку.

У четвертому розділі «Здоров'язберезувальні педагогічні технології в початковій школі» обґрунтовано організацію здоров'язберігальної освітньо-виховної роботи на основі рухової діяльності дітей. Здоров'язберігальні рухові технології «навчання в русі» передбачають зміну діяльності, чергування інтелектуального, емоційного та рухового її видів для індивідуальної, парної, групової форм роботи, що стимулює миттєве мислення дітей, сприяє поширенню їхньої рухової активності, своєчасному запобіганню розумовій утомі, учить дружнього й гуманного спілкування, розвиває патріотичну відповідальність у команді, уміння поважати думки й помилки інших за рахунок створення ігрових ситуацій, нестандартних інтегрованих уроків.

Теорію та практику українських народних ігор подано в п'ятому розділі «Українські народні ігри й забави в системі здоров'язбереження дітей». Наведено приклади народних ігор залежно від специфіки та умов використання.

У шостому розділі «Мотивація, самопочуття й контроль під час виконання фізичних вправ» висвітлено засоби формування мотивації дітей до занять фізичною культурою та спортом, методи контролю й самоконтролю в процесі виконання фізичних вправ, комплекси лікувально-оздоровчих та відновлювально-профілактичних фізичних вправ.

Представлений на рецензію посібник – це достатньо фундаментальна праця, у якій системно розкрито засоби, методи й форми здоров'язберігальної діяльності учнів, які реалізуються в системі «сім'я – дошкільний заклад – школа». Рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів, вихователів дошкільних навчальних закладів, учителів фізичної культури, методистів, батьків.

Рецензент – Вільчковський Едуард Станіславович, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.